

Henrik Johansson
miljösamordnare

Kommunstyrelsen

Växjö kommuns yttrande över infrastrukturdepartementets remiss av Mer biogas! För ett hållbart Sverige (SOU 2019:63)

Förslag till beslut

1. Arbetsutskottet lämnar denna skrivelse som Växjö kommuns yttrande över utredningen.
2. Beslutet anmäls till kommunstyrelsen.

Bakgrund

Växjö kommun har erbjudits möjligheten att yttra sig över infrastrukturdepartementets remiss av utredningen "Mer biogas! För ett hållbart Sverige" (SOU 2019:63). Remissen har skickats till tekniska nämnden och VKAB för synpunkter, för att slutligen sammanställas av kommunledningsförvaltningen. Tekniska nämnden har inkommit med underlag som utgör grunden för Växjö kommuns yttrande. VKAB har meddelat att de inte inkommer med ett eget underlag.

Utredaren ska analysera biogasens roll och konkurrensförutsättningar utifrån bl.a. de nya energi- och klimatpolitiska målen, den ökade integreringen av biogasmarknaden i EU samt utvecklingen mot mer förnybar energi i transportsektorn.

Utredningen föreslår ett kvalitativt mål om att produktionen och användningen av biogas i Sverige ska på ett ändamålsenligt sätt bidra till att de av riksdagen beslutade energi- och klimatmålen uppnås samtidigt som den inhemska biogasproduktionens övriga samhällsnyttor tas tillvara. Utredningen föreslår också ett mål om att Sverige ska producera 10 TWh biogas år 2030.

För att nå detta föreslår utredningen två olika ekonomiska stödpaket. Stödpaket 1 omfattar premier för att stötta produktion och förädling av biogas från rötning. Stödpaket 2 syftar till att stimulera ökad produktion, förädling och användning av biogas och andra förnybara gaser inom fler sektorer.

I Växjö produceras biogas vid avloppsreningsverket genom samrötning av avloppsslam, matavfall och andra organiska avfall från främst livsmedelsindustri. Nästan all biogas uppgraderas och används som fordonsbränsle lokalt, huvudsakligen inom kollektivtrafiken.

Bedömning

Utredningen ger en bra bakgrundsbeskrivning och analys av nuläge och framtid utifrån givet uppdrag. Utredningen föreslår ekonomiska styrmedel i form av produktionspremier som syftar till att minska konkurrensnedvridningen mellan inhemskt producerad och importerad biogas, vilket är positivt. Det är helt avgörande att undantaget för koldioxidskatt finns kvar för biogas. Denna typ av beskattning ska belasta sådant som är negativt för miljön, att lägga detta på ett miljövänligt bränsle skulle i vår mening ge ett signalfel som kan underminera biogasen som miljöbränsle.

Utredningens huvudförslag består av ekonomiska styrmedel i form av två stödpaket:

- Bibehållen skattebefrielse för biogas i kombination med ett antal premier för produktion av gödselgas, uppgraderad biogas och förvätskad biogas.
- Stötta produktion, förädling och användning av förnybara gaser (inklusive biogas) inom fler sektorer.

För en fortsatt utveckling av biogasproduktion vid reningsverken är det helt grundläggande att även reningsverken som producerar biogas för uppgradering finns med i programmet för den så kallade uppgraderingspremien på ca 20-30 öre per kWh. Bra är den tioåriga långsiktighet som systemet siktar mot och att möjlighet finns för nya anläggningar att söka uppgraderingspremien.

Även om konkurrenssituationen mot utlandsproducerad biogas blir bättre kommer den inhemska snedvridningen av konkurrensen att kvarstå. Det är olyckligt att ett substrat (gödsel) föreslås få konkurrensfördelar gentemot t.ex. avloppsslam då det snedvider konkurrensen. Den föreslagna gödselgaspremien på 40 öre per kWh försvårar möjligheten för andra biogasproducenter att få lönsamhet och utgör ett fortsatt marknadshinder för ökad svensk biogasproduktion. Fortsatt ökning av biogasproduktion kräver fortsatt rötning av avloppsslam, samt en ökad användning av olika organiska avfall. Med olika stöd på producerad biogas missgynnas de anläggningar som inte är berättigade till gödselstödet i två ändrar. Dels har gödselanläggningar lättare att konkurrera om annat substrat/avfall då man kan sänka behandlingsavgifter för avfall etc. då producerad gödselgas ger större marginal. Dels kan man i konkurrensutsatta upphandlingar av biogasleveranser sänka priset då marginalen ökar. Risken är uppenbar att ojämna villkor kommer att generera ökade transporter både med substrat in till och biogas ut från de högsubventionerade anläggningarna.

Ett förslag för att få till stånd ökad produktion kan vara att gödselstödet helt eller delvis byts ut mot ett utökningsstöd där anläggningar, oavsett substrat, som startar eller ökar sin produktion av fordonsbränsle ges ett utökat stöd. Detta stöd kan vara tidsbegränsat t.ex. under tio år och skapa ett bra incitament för nya eller kapacitetsutökade anläggningar.

Det är positivt att utredningen ger förslag till målbild att produktion och användning av biogas i Sverige på ett ändamålsenligt sätt ska bidra till att de av riksdagen beslutade energi- och klimatmålen uppnås, samtidigt som den inhemska biogasproduktionens övriga samhällsnyttor tas tillvara. Ett produktionsmål att Sverige år 2030 ska producera 10 TWh biogas (varav 7 TWh genom rötning) är bra.

För rötning vid avloppsreningsverk finns en osäkerhet kring ekonomi och framtida avsättningsmöjligheter för rötresten. Ett förbud att använda avloppsslam på jordbruksmark och annan mark (se förslagen i betänkandet Hållbar slamhantering 2020:3) försvårar avsevärt möjligheten att ta emot externt organiskt avfall på reningsverken. En ökad slamförbränning riskerar dessutom att kraftigt minska biogasproduktionen vid reningsverken eftersom ett orötat slam har ett betydligt högre värmevärde - och därför är det enklare att slammet går direkt till förbränning utan någon biogasproduktion.

Eftersom den största mängden biogas, ca 80%, produceras genom rötning av restprodukten avloppsslam ligger i stort sett hela potentialen att öka biogasproduktionen knuten till möjligheten att kunna ta emot ännu mer av outnyttjat avloppsslam och olika organiska avfall som substrat. Därför är det av högsta vikt att inte snedviden konkurrens påverkar möjligheten för ökad biogasproduktion genom samrötning även i avloppsverkens rötkammare.

Beslutet skickas till

För åtgärd
infrastrukturdepartementet

För kännedom
"[Skriv text här]"

Monica Skagne
Kommunchef

Charlotte G Brynielsson
Hållbarhetschef